

VAMMAISPALVELULAIN MUKAISTEN MÄÄRÄRAHASIDONNAISTEN PALVELUJEN JA TUKITOIMIEN TOIMINTAOHJE

Sosiaali- ja terveyslautakunta 23.8.2012

Voimaan 1.9.2012 alkaen

Kumoo vammaisten henkilöiden määrärahasidonnaisten palveluiden ja tukitoimien 20.8.2009 annetun toimintaohjeen.

1. JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUS

Vammaispalvelulain 3 §:n mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Palveluja ja tukitoimia järjestettäessä on otettava huomioon asiakkaan yksilöllinen avun tarve.

Määrärahasidonnaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään kunnan tähän tarkoitukseen varaamien määrärahojen puitteissa.

Määrärahasidonnaisten palveluiden ja tukitoimien tarpeen tulee johtua vammasta tai sairaudesta, josta aiheutuva haitta on pitkäaikainen. Hakijalla tulee olla kotikuntalainen mukainen kotipaikka Espoossa.

2. LAKIEN SUHTEET

Vammaispalvelulain mukaisia palvelu- ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla (VpL 4 §). Asiakas voi saada apuvälineitä ensisijaisesti esimerkiksi lääkinnällisen kuntoutuksen kautta. Vammaispalvelulaki tulee sovellettavaksi, jos ensisijaisilla palveluilla tai tukitoimilla ei voida poistaa vammasta aiheutunutta tarvetta tai haittaa.

Kehitysvammalaissa tarkoitettulle henkilölle järjestetään "... hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palveluntarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukaisia" (VPL 4 §).

3. VAMMAINEN HENKILÖ

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammaispalvelulain mukaisten tukitoimien tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut ja tukitoimet järjestämisperiaatteena on, että ne tukevat henkilön omatoimista suoriutumista.

4. MÄÄRÄRAHASIDONNAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

Vammaisten henkilöiden määrärahasidonnaisiin palveluihin ja tukitoimiin kuuluvat:

- kuntoutusohjaus
- sopeutumisvalmennus
- päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet:
- liikkumisvälineet
- muut välineet, koneet ja laitteet
- ylimääräiset vaate- tai erityisravintokustannukset

4.1. Kuntoutusohjaus

Kuntoutusohjaukseen kuuluu vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä ohjaaminen sekä vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksien lisäämiseen liittyvistä erityistarpeista tiedottaminen (VpA 14 §). Valtaosa kuntoutusohjauksesta tapahtuu erikoissairaanhoidossa ja vammaisjärjestöissä.

4.2. Sopeutumisvalmennus

Vammaispalvelulain mukaiseen sopeutumisvalmennukseen kuuluu neuvonta, ohjaus ja valmennus vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä sosiaalisen toimintakyvyn edistämiseksi (VpA 15 §).

Essoossa sopeutumisvalmennusta kohdennetaan ensisijaisesti vammaisen henkilön sosiaalisen toimintakyvyn edistämiseen, joita ovat mm. liikkumistaidon ohjaus ja viittomien jatko-opetus.

Tarkoituksenmukaisen sopeutumisvalmennuksen järjestämiseksi tehdään yhteistyötä Kansaneläkelaitoksen kuntoutustoiminnan ja terveydenhuollon lääkinnällisen kuntoutuksen kanssa.

4.3. Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet

Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavien välineiden, koneiden ja laitteidenhankkimisesta aiheutuneista kustannuksista korvataan puolet. Vakiomalliseen välineeseen, koneeseen tai laitteeseen tehdyt vamman edellyttämät välttämättömät muutostyöt korvataan kuitenkin kokonaan (VpL 9 §). Kunta voi myös antaa välineitä, koneita tai laitteita korvauksetta vammaisen henkilön käytettäväksi (VpA 17 §).

4.3.1. Liikkumisvälineet

Liikkumista helpottavia välineitä ovat mm. auto ja sähkömopo. Liikkumista helpottavia välineitä kohdennetaan Essoossa eniten tarvitseville. Korvausta auton hankkimiseen myönnetään ensisijaisesti vaikeavammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat autoa päivittäisissä toiminnoissa ja tarve liikkumiseen on jatkuvaa, päivittäistä tai usein toistuvaa. Kuljetuspalvelujen saanti ja niiden järjestäminen ei ole esteenä auton hankintaan saatavalle korvaukselle.

Korvausta auton hankintaan myönnetään puolet kohtuuhintaisen auton hinnasta. Kohtuuhintaisen auton määrittely tapahtuu aina tapauskohtaisesti. Kohtuuhintaisen auton arvioinnissa otetaan huomioon, tarvitseeko henkilö kuljettavia apuvälineitä, jotka vaikuttavat auton kokoon ja hintaan.

Korvauksen määrää laskettaessa vähennetään kohtuuhintaisen auton hinnasta hakijan saama autoveronpalautus, vaihtoautosta saatu myyntihinta ja mahdolliset alennukset. Hakijan on myös mahdollista hakea korvausta käytet-

tyyn autoon, jos auto on hyväkuntoinen ja katsastettu ja siihen voidaan asentaa ajon kannalta tarvittavat lisälaitteet.

Vakiomalliseen välineeseen, koneeseen tai laitteeseen tehdyt vamman edellyttämät välttämättömät muutostyöt korvataan kokonaan. Jos autossa on vakiovarusteena automaattivaihteisto, se ei ole silloin autoon tehty muutostyö. Kokonaan korvattavia auton muutostöitä voivat olla esimerkiksi auton käyttöä mahdollistavat tai helpottavat laitteet:

- käsihallintalaitteet
- nostolaitteet
- kääntyvä istuin

Harkinnanvaraisista lisälaitteista korvataan harkinnan mukaan puolet. Päätökseen vaikuttavat vammaisen henkilön olosuhteet ja hänen vammansa tai sairautensa edellyttämä tarve. Laitteilla tulee olla ratkaiseva merkitys vammaisen henkilön mahdollisuuteen esimerkiksi itse ajaa autoa.

4.3.2. Muut välineet, koneet ja laitteet

Välineistä, koneista tai laitteista korvataan puolet hankintakustannuksista. Tällaisia korvattavia päivittäisistä toiminnoista suoriutumiseksi tarvittavia välineitä, koneita ja laitteita voivat olla: kodinkoneet, kuten astianpesukone, pesukone, erikoisliesi, jotka kuitenkin korvataan ensisijaisesti asunnonmuutostyön yhteydessä.

Harrastus- ja vapaa-ajan välineitä ja laitteita korvataan Espoossa yksilöllisen harkinnan perusteella.

4.4. Ylimääräiset vaate- ja erityisravintokustannukset

Kansaneläkelaitoksella on ensisijainen korvausvelvollisuus erityisravintokustannuksissa. Vammaiselle henkilölle ylimääräiset vaate- ja erityisravinnon hankkimisesta aiheutuneet kustannukset korvataan yksilöllisen harkinnan perusteella.

4.5. Muu tukitoimi

4.5.2 Tukihenkilötoiminta

Tukitoimi kohdennetaan vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat tukea yhteiskuntaan osallistumisessa sekä sosiaalisten suhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä, tukea vaikeassa elämäntilanteessa, yksinäisyyden tai muun syyn takia. Tukihenkilötoimintaa voidaan myös myöntää vammaiselle henkilölle itsenäistymisen ja kehityksen tukemiseksi. Tuettava henkilö voi asua omassa kodissaan, asumispalveluissa, laitoksessa tai perhehoidossa.

Tukihenkilö toimii tuettavan ystävänä/seurana kotona tai kodin ulkopuolella, esim. elokuvissa, teatterissa ja asiointikäynneillä. Tukihenkilön tarkoituksena ei ole korvata ammattihenkilöä tai vaikeavammaisille tarkoitettua henkilökohtaista apua. Vammaisen henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen ei voi toimia tukihenkilönä eikä työntekijä (esim. asumisyksikön ohjaaja) voi olla oman asiakkaansa tukihenkilö.

Tukihenkilön tulee olla 18-vuotta täyttänyt. Vammaisen henkilö voi itse hankkia tukihenkilön. Tarvittaessa vammaispalvelujen työntekijä voi avustaa tukihenkilön hankinnassa.

Tukihenkilölle maksetaan palkkiona 25 €/tapaamiskerta (= muutama tunti). Tapaamiskertoja voi olla kuukaudessa 1-4. Kulukorvausta voidaan maksaa korkeintaan 30 euroa kuukaudessa kuittia vastaan matkakuluista, konsertin pääsylipuista tms.

5. HAKUMENETTELY JA PÄÄTÖKSENTEKO

Taloudellisia tukitoimia haetaan vapaamuotoisella hakemuksella vammaispalveluista. Hakemukseen tulee liittää lääkärintodistus ja/tai mahdolliset muut asiaa koskevat asiantuntijalausunnot. Liitteitä ei tarvita, mikäli em. tiedot ovat päätöksentekijän käytettävissä, eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

Asetuksen mukaisia taloudellisia tukitoimia on haettava kuuden kuukauden kuluessa kustannusten syntyisestä.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Palvelut perustuvat palvelutarpeen arviointiin ja asiakkaan ja hänen lähiyhteisönsä kanssa laadittuun palvelusuunnitelmaan.

Vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin liittyvästä palvelutarpeen arvioinnista, päätöksistä ja palvelujen järjestämisestä vastaa vammaispalvelun sosiaalityöntekijä.

Päätöksen perusteluissa ilmoitetaan, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainitaan sovelletut säännökset. Päätökseen liitetään muutoksenhakuosoitus.

6. ASIAA KOSKEVAT SÄÄDÖKSET

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/380

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/759